

Luuk Kramer, *Nederlandse waterwerken wereldwijd*

De cineast Louis van Gasteren was begeistert door de Nederlandse waterbouw. Toen hij de prestaties van Nederlandse ingenieurs in het negentiende-eeuwse Japan ontdekte, raakte hij er helemaal van in de ban. Er kwam een film, een prachtig boek en een bundel met brieven van de ingenieurs, één grote verleiding om Japan ooit ook eens te bezoeken en dan naar die wonderlijke plekken af te reizen. Zelf onderzocht ik omstreeks 2013 Nederlandse ingenieurs die in Rusland actief waren ten tijde van Catharina de Grote. Ik kwam erachter dat in Rusland en Oekraïne de archieven vol moesten liggen met paperassen en tekeningen van die ingenieurswerken. Wat een prestaties werden toen verricht en wat had ik graag in die archieven willen snuffelen en al die plekken willen bezoeken! Het is een vrijwel onontgonnen terrein vol verrassingen.

Nu ligt er dan opeens een boek *Nederlandse Waterwerken Wereldwijd*. Fotograaf Luuk Kramer reisde naar een aantal plekken verspreid over de wereld. Wel naar Japan, niet (om begrijpelijke redenen) naar Rusland. Op basis van zijn foto's maak ik op dat hij eigenlijk niet wist wat en hoe hij moest fotograferen. Om subsidie te krijgen heeft hij wat locals gevraagd iets van de achtergronden te schetsen, maar die blijken er eigenlijk niet veel van te weten. De twee inleidende essays, van Maurits Ertsen en Pieter Hoexum, zijn bijzonder kort en bedroevend van inhoud en kwaliteit, ongeïnspireerd en vol gemeenplaatsen. Er zijn drie – volgens mij ook om subsidie binnen te harken - belachelijke en zeer geforceerd aandoende invalshoeken gekozen, waaruit wel blijkt hoezeer hij als blinde rondwaalde met een fototoestel in zijn hand.

Het boek van Luuk Kramer is, kortom, een enorme gemiste kans en dat is nog zacht uitgedrukt. Voorzitter Arjan Conijn van Waterheritage Netwerk biechtte op dat hij het toch kostbare boek zeer teleurgesteld bij het oud papier had gelegd. Veelal Hollandse landschapsfoto's maar dan van elders. Is dat de gedachte geweest? Het boek gaat volledig voorbij aan de enorme prestaties en avonturen die in de hele wereld door tal van Nederlandse ingenieurs, aannemers en arbeiders zijn verricht. Je vraagt je echt af waarom er zoveel subsidie aan is uitgegeven en waarom er geen kwaliteitscontrole is geweest. Dat de uitgever graag zo'n boek wilde uitgeven, begrijp ik wel. Maar ik kan me niet voorstellen dat de uitgever tevreden over het resultaat is. Het boek is ook in het Engels vertaald. Jammer dat buitenlanders zo een totaal verkeerd beeld krijgen van the Dutch waterworks worldwide.

WvdH

Luuk Kramer, *Nederlandse waterwerken wereldwijd*, NAI010 publishers, 265 pp. € 49,95. Ook verschenen in het Engels: *Dutch Waterworks Worldwide*